

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez posebne
naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, neplačani
listi se ne sprejemajo. —

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če se
natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Južna železnica.

Med vsemi železniškimi progami na Avstrijskem je največja in najvažnija južna železnica. Za slovenski Štajer je ona sedaj — edina. Njena korist za obrtnost in kupčijo itd. je gotovo velika. Vendar ravno obrtniki in trgovci so poslednji čas začeli tožiti o tej železnici. Pravijo, da njim je na veliko škodo. Nadejajé, da utegne stvar tudi naše čitatelje zanimivati, postavimo semkaj sledeče opazke!

Južno železnico od Dunaja do Trsta je dala staviti cesarska vlada. Nesrečni minister Bruk njo je l. 1858 prodal tujcem, t. j. nekemu društvu francoskih in laških bogatinov in sicer za malo milijonov goldinarjev na 90 let, t. j. do l. 1948. V sledeči francosko-laški vojski je društvo pri prevažanju naših vojakov in vojne priprave veliko odslužilo.

Razun tega pa so tudi nekatere točke v pogodbi za nas jako slabe. Dajajo namreč društvu preveliko in prevažnih predpravil, katerih se tudi prav trdno in opazno poslužuje. Ena pogodba mu daje predpravico do vseh železniških podvzetij in stavb na desni strani Donave, t. j. od Linca, Dunaja in Požuna do Trsta, Kotora in Siska. Le, ako društvo kake železniške proge prevzeti neče, njo sme kdo drugi staviti. Tako ovira druge podvzetnike, med tem ko lastno železnico na vse strani po najbolj nizki ceni raztezuje. Tako je na primer južno železnico raztegnila od Pragerskega čez Kanižo v Sopron, Komorn, Budapešt in Barč na Ogerskem, iz Zidanega mosta čez Zagreb v Sisek in Karlovec, iz sv. Petra na Kranjskem v Reko (Fiume) in iz Maribora čez Celovec v Inšpruk, Kufštein in do laške meje. Društvo ima tudi to pravico, da zamore braniti, ako bi kdo hotel 2 postaji južne železnice s krajšo progo zvezati; sama pa nje neče staviti, da imajo ljudje dalej voziti in več plačevati. Zato se ustavlja stavljenju železnice iz Drauburga v Celje in iz Poličan v Brežice. Še niti črte iz Maribora v Ptuj ne izdelá, čeravno je to po pogodbi storiti dolžna.

Napačno za nas je tudi pri južni železnici, da njo imajo tujci v rokah, čijih društveno vodstvo v tuji deželi stanuje. Velik del avstrijskih železnic je tako pripet tujim laškim železnicom. Društvo ima namreč na Avstrijskem 284 milj, na Laškem pa 261 milj železne ceste v svoji oblasti. Tukaj se pa godijo čudne in nam nepovoljne reči. Društvo podpira Lahe, katerim vozino računí po veliko bolj nizki tarifi, kakor pa nam. Lahí za sebe in svoje blago plačujejo menj voznine, ker mi plačujemo več. Iz letnih računov je razvidno, kako društvo primanjkanje pri laških železnicah pokriva z dobičkom pri svojih Avstrijskih progah. Društvo tudi laškim mestom in njihovemu pomorskemu trštvu na roko hodi. Voznina za glažutarsko blago iz Maribora stane menj v daljavo Genovo in v Benetke, kakor pa v bližnji Trst.

Zato je že vlada zahtevala, da bi se društvo razcepilo na dvoje, ter napravilo avstrijsk oddelek, popolnem neodvisen od laškega. Do sedaj bilo je vse zastoj.

Najbolj hudi na južno železnico so Kranjci in Tržačani. Onim namreč dela preglavice zavolj stavljenja železnice iz Ljubljane v Karlovec. Tem pa stavi sedaj novo pristanišče za ladje tik svoje železniške postaje in ob lastnem zemljišči. Tako bo dobilo nekoliko v svojo oblast vse trgovce, kateri imajo s Trstom in s pomorsko kupčijo kaj opraviti.

Nekateri želijo, naj bi vlada južno železnico zopet kupila nazaj, kar se pa gotovo ne bode zgodilo. Nimamo s čim.

Opomnimo še, da šteje južna železnica mnogo vrlíh in pridnih uradnikov, ki so naši domači ljudje; vendar v primeri z drugimi železnicami njih precej slabo plačuje. Društvo gleda pred vsem na dobiček.

Gospodarske stvari.

Turška detelja (esparsette.)

Detelje imamo več plemen. Razločujemo 1.